

Західнодонбаський інститут
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Кафедра управління персоналом та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Західнодонбаського
Інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Житник Н.В. Житник
«20» 09 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці

Павлоград
2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для студентів галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 року.

Розробник програми: Яцков В.С. д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління персоналом та менеджменту.

Протокол № 1 від «30» серпня 2016 р.

Робочу програму затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

“20” вересня 2016 року, протокол № 1

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>0305</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці		
Модулів - 1	Спеціальність: Управління персоналом та економіка праці	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		46 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		76 год.	134 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Вид контролю:			
Екзамен	Екзамен		

Розділ 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.

Завдання: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами.

Предмет: форми і методи господарювання підприємства.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати: зміст основних економічних понять і категорій (основні фонди і оборотний капітал підприємства, продуктивність праці, дохід, прибуток, рентабельність та інші), теоретичні основи та методи вимірювання показників, які характеризують промислову діяльність підприємства, особливості організації, управління, планування та прогнозування діяльності підприємства, економічну ситуацію у промисловості, перспективу розвитку промислового виробництва, основні ринкові закони на базі вивчення курсу «Економічна теорія»; технологічні процеси сучасної економіки, принципи вибору сировини, енергетичних ресурсів та раціонального розміщення підприємства з урахуванням вимог до охорони навколишнього середовища;

Вміти: якісно оцінювати ефективність заходів, спрямованих на прискорення науково – технічного прогресу, втілення інноваційного потенціалу на підприємстві, розраховувати економічний ефект від використання нових технологічних процесів і зміни технічних параметрів устаткування, будувати організаційну та виробничу структуру управління підприємством, вибирати оптимальні методики для визначення оптової ціни продукції, формувати виробничу програму підрозділів підприємства, планувати витрати підприємства, складати калькуляцію і кошторис витрат на виробництво і реалізацію виготовляємої продукції, розраховувати техніко – економічні показники діяльності промислового підприємства та його підрозділів.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 – Основні фонди і оборотний капітал, організаційні основи праці на промисловому підприємстві.

Тема 1.1 Теорії підприємств і основи підприємництва.

Загальна характеристика підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємницької діяльності. Державна реєстрація та порядок ліквідації суб'єктів підприємництва.

Тема 1.2 Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Підприємство, його основні цілі. Класифікація підприємств. Добровільні об'єднання промислових підприємств. Типи виробництв, виробничий процес, його організація. Устав підприємства, його склад і значення.

Тема 1.3 Зовнішнє середовище господарювання підприємств.

Основні риси, мета функціонування, права та обов'язки підприємства. Соціально – економічні та організаційні форми підприємства. Зовнішнє середовище функціонування підприємства.

Тема 1.4 Структура та управління підприємством.

Сутність і функції управління підприємством як складною системою. Різновиди управління на підприємстві. Сучасні принципи управління. Методи управління виробництвом. Організаційні структури управління підприємством. Шляхи удосконалення управління підприємством.

Тема 1.5 Ринок і продукція.

Ринкове середовище господарювання підприємства. Сутність і основні функції ринку. Види інфраструктури ринку. Сутність продукції та її основні характеристики. Формування виробничої програми підприємства.

Тема 1.6 Планування діяльності підприємства.

Методологічні основи планування. Класифікація методів планування. Стратегія розвитку підприємства. Тактичне планування. Оперативне планування. Бізнес – планування.

Тема 1.7 Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Поняття про персонал підприємства. Класифікація і структура персоналу підприємства. Планування та аналіз чисельності робочого персоналу. Продуктивність праці, методи визначення продуктивності. Кадрова політика і система управління персоналом. Баланс робочого часу. Шляхи підвищення продуктивності праці. Принципи, функції, форми і системи оплати праці. Планування і аналіз фонду заробітної плати. Заробітна плата на конкретних підприємствах

Тема 1.8 Капітал підприємства. Основні виробничі фонди підприємства.

Сутність, класифікація та структура основних фондів. Нематеріальні ресурси підприємства. Методи оцінки основного капіталу. Амортизація основних фондів. Показники ефективного використання основного капіталу. Шляхи покращання використання основних виробничих фондів.

Тема 1.9 Оборотний капітал підприємства.

Оборотний капітал підприємства, його склад, структура. Джерела утворення оборотних засобів. Кругообіг оборотного капіталу. Показники оборотності оборотних засобів, їх розрахунок. Нормування оборотного капіталу. Шляхи прискорення оборотного капіталу.

Змістовий модуль 2 Техніко – економічні показники виробничої діяльності підприємства.

Тема 2.1 Економічна ефективність інвестицій.

Поняття інвестицій, їх види і класифікація. Структура капітальних витрат, джерела їх формування. Загальні принципи і етапи планування капіталовкладень підприємства. Показники абсолютної та відносної ефективності інвестиційних вкладень. Впливання економічних ситуацій на обсяг інвестицій.

Тема 2.2 Інноваційна діяльність.

Поняття і класифікація інноваційних процесів. Науково –технічний прогрес, його основні напрями. Оцінювання рівня НТП. Організаційний прогрес. Оцінювання економічної ефективності нововведень.

Тема 2.3 Виробнича потужність підприємства і виробнича програма

Виробнича потужність підприємства, поняття, значення і види потужностей. Показники використання виробничої потужності, їх розрахунок. Шляхи покращання використання показників виробничої потужності. Основні розділи виробничої програми.

Тема 2.4. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

Техніко – технологічна база виробництва: складові та тенденції розвитку. Класифікація виробничих процесів, типи виробництв, виробничий процес, його організація у часі. Термін виробничого циклу, пошук резервів скорочення часу на окремих етапах. Методика визначення терміну виробничого циклу при різних засобах руху предметів праці. Методи організації виробництва. Поняття якості продукції, необхідність її поліпшення. Показники якості продукції. Методи оцінки якості продукції. Економічна ефективність підвищення якості продукції. Методи вивчення витрат робочого часу .

Тема 2.5 Витрати на виробництво та реалізацію продукції

Економічна сутність показника собівартості. Класифікація витрат на виробництво по економічним елементам витрат і по кошторису витрат. Калькуляція витрат. Ціни, їх види та основні функції. Ціноутворення в ринкових умовах. Шляхи зниження витрат на виробництво продукції. Основні принципи ціноутворення.

Тема 2.6 Фінансово – економічні результати діяльності підприємства

Поняття доходу та прибутку. Види прибутку. Економічна сутність показника рентабельності, її види. Методи розрахунку рентабельності. Сутність і значення фінансової діяльності підприємства, її задачі. Показники фінансового стану підприємств, їх розрахунок. Шляхи збільшення прибутку на підприємстві. Розподіл прибутку на промисловому підприємстві. Структура фінансового плану.

Тема 2.7 Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

Сутність і необхідність реструктуризації підприємства. Наслідки реструктуризації. Оціночні показники результатів реструктуризації. Види реструктуризації, їх характеристика. Розробка і здійснення програми (бізнес

– плану) реструктуризації підприємства. Вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації.

Тема 2.8 Економічна безпека та антикризова діяльність

Змістово–типологічна характеристика економічної безпеки підприємства. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Основні напрями організації економічної безпеки за окремими функціональними складовими.

Розділ 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	Інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Основні фонди і оборотний капітал, організаційні основи праці на підприємстві.												
Тема 1.1	6	2				4	8					8
Тема 1.2	6	2				4	8					8
Тема 1.3	6	2				4	8					8
Тема 1.4	6	2				4	8					8
Тема 1.5	6	2				4	8					8
Тема 1.6	8	4				4	8					8
Тема 1.7	12	4	4			4	10	1	1			8
Тема 1.8	16	4	4			8	12	1	1			10
МКР	2		2									
Разом за модулем 1	68	22	10			36	70	2	2			66
Змістовий модуль 2. Техніко – економічні показники виробничої діяльності підприємства												
Тема 2.1	8	2	2			4	8					8
Тема 2.2	6	2				4	8					8
Тема 2.3	12	2	2			8	8					8
Тема 2.4	10	2				8	8					8

Тема 2.5	14	4	2			8	9	1				8
Тема 2.6	16	4	4			8	9	1				8
Тема 2.7	4	4					10	1	1			8
Тема 2.8	4	4					14	1	1			12
МКР	2		2									
Разом за модулем 2	76	24	12			40	74	4	2			68
<i>Усього годин</i>	144	46	22			76	144	6	4			134

Розділ 5. Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом.

Розділ 6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Розрахунок чисельності робітників і показників продуктивності праці.	2
2	Рішення задач по визначенню заробітної плати робітників.	2
3	Визначення показників використання основного капіталу підприємства та амортизації.	2
	Визначення показників використання обігових засобів.	2
4	Модульна контрольна робота	2
5	Розрахунок показників виробничої потужності. Розрахунок порівняльної та абсолютної ефективності капітальних витрат.	4
6	Розрахунок собівартості продукції, складення кошторису витрат. Розрахунок собівартості продукції по калькуляційним витратам..	2
7	Розрахунок прибутку, ціни і рентабельності, оптових та роздрібних цін.	4
8	Модульна контрольна робота	2

Розділ 7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом.

Розділ 8. Самостійна робота

№ з/п	Теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1.1	4	8
2	Тема 1.2	4	8
3	Тема 1.3	4	8
4	Тема 1.4	4	8
5	Тема 1.5	4	8
6	Тема 1.6	4	8
7	Тема 1.7	4	8
8	Тема 1.8	8	10
9	Тема 2.1	4	8
10	Тема 2.2	4	8
11	Тема 2.3	8	8
12	Тема 2.4	8	8
13	Тема 2.5	8	8
14	Тема 2.6	8	8
15	Тема 2.7	4	8
16	Тема 2.8	4	12
	Всього	76	134

9. Індивідуальні завдання –не передбачено навчальним планом

Розділ 10. Методи навчання

Враховуючи, що метод навчання – це процес взаємодії між викладачем і студентом, в результаті якого відбувається передача і засвоєння знань, умінь і навичок, які передбачені змістом навчання, при викладенні дисципліни «Економіка підприємства», використовуються наступні:

за ступенем усвідомлення сприйняття навчального матеріалу:

- пасивні: лекція, опитування, тестування, самостійні роботи;
- активні: бесіда, обговорення проблемних питань, аналіз практичних ситуацій;
- інтерактивні: ігрове проектування, моделювання конкретних ситуацій;

за джерелом викладу навчального матеріалу:

- вербальні – лекція, розповідь-пояснення, бесіда, обговорення проблемних питань;
- наочні - ілюстрація, роздатковий матеріал;
- практичні (задачі, реферати, проекти, індивідуальні завдання);

Методи активного навчання використовуються для тренування та розвитку творчого мислення студентів, формування в них відповідних практичних умінь та навичок. Вони стимулюють і підвищують інтерес до занять, активізують та загострюють сприймання навчального матеріалу.

Розділ 11. Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. До поточного контролю знань відносяться: тестування, експрес-контроль за лекційним та (або) практичним курсами, виконання практичних занять, тематичні опитування, доповіді. Поточний контроль знань студентів позначається у рейтинговій картці відповідною кількістю балів, передбачають 100 бальну систему оцінювання.

Підсумковий контроль включає модульні контрольні роботи, іспит (проводиться письмово).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Модуль 1														
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						2 контрольні роботи		
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	екзамен		
1.1,	1.3.	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.3,	2.4	2.6	2.7			
1.2	1.4						2.2.		2.5		2.8			
			5	5	5	5	5		5	5	5	10 /10/40	100	

T1.1, T1.2 ... T2.5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
76-89	добре	
61-75		
56-60	задовільно	
51-55		
26-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 13. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «для студентів II і III курсу денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030505.спеціалізації «Економіка та управління персоналом» / Укладач: Т.І. Тищенко – Павлоград: Західнодонбаський інститут МАУП, 2015. – 20с.

2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів II і III курсу денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030505.спеціалізації «Економіка та управління персоналом» / Укладач: Т.І. Тищенко – Павлоград: Західнодонбаський інститут МАУП, 2015. – 100с.

3. Методичні вказівки для виконання практичних робіт з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів II і III курсу денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030505.спеціалізації «Економіка та управління персоналом» / Укладач: Т.І. Тищенко – Павлоград: Західнодонбаський інститут МАУП, 2015. – 27с.

Розділ 14. Рекомендована література

Базова

1. Тюріна Н.М. Карвацка. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 408 с.
2. Іванова, Валентина Василівна. Планування і контроль на підприємстві: навч. посібник / В. В. Іванова. - Суми : Університетська книга, 2011. - 443 с.
3. Череп А. В. Стратегічне планування і управління: навч. пос. / А. В. Череп А.В.Сучков.-К.:Кондор,2011.-334с.
4. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. пос./В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погріщук. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 304 с.
5. Економіка підприємств: підр. / Ф. В. Горбонос - К. : Знання, 2010. - 463с.
6. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. пос. / О.О. Гетьман, В. М. Шаповал. - 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 488 с.
7. Хмурова В.В. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посібник. /Київ. нац. ун-т технол.та дизайну. -К.: Центр учбової літ..2013. - 284с.
8. Хомяков В. І. Потенціал і розвиток підприємства: навч. пос. / В. І. Хомяков, В. М. Белінська, О. В. Федоренко. - К.: Кондор, 2011. - 432 с.
9. Джур О.Є. Економіка високотехнологічних підприємств: навч. пос. /Дніпропетровський нац. ун-т ім. О. Гончара. -Дн-ськ: Арт-Прес, 2010. -319 с.
10. Довбенко В. І. Потенціал і розвиток підприємства: навч.пос./ В. І. Довбенко, В. М. Мельник. - Львів : Львівська політехніка, 2010. - 232 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. пос. / за ред. Ю.Г. Козака. – 3 - те вид., перероб. та доп. - К.: Центр уч. літ. 2010.-288с.
12. Економіка підприємства : підручник для вищої школи / за заг. ред. Л. Г. Мельника. - Суми: Університетська книга, 2012. - 864 с.
13. Рульєв, В. А. Управління персоналом : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич, - К.: Кондор, 2013.309с.
14. Кавун С.В. Економічна безпека підприємства: інформаційний аспект [Текст]: монографія / С.В. Кавун. - Харків: Щедра садиба плюс, 2014. - 311 с.

Розділ 15. Інформаційні ресурси

Інформаційні технології в навчальному процесі передбачають використання: типових програмних засобів, спеціальних програмних продуктів, розроблених в університеті, комп'ютерних тестів (у режимах самопідготовки, поточного і підсумкового оцінювання знань і умінь студентів), баз даних, Internet пошуку, електронних таблиць, електронних засобів навчання (електронних підручників, навчальних посібників,

лабораторних практикумів, навчальних комплексів), мультимедійних засобів подання навчальної інформації тощо.

Таблиця 7 – Використання інформаційних технологій або елементів дистанційного навчання

Вид заняття або індивідуального завдання	Тема заняття (розділ індивідуального завдання)	Форма (вид) використання інформаційних технологій	Назва програмного засобу	Для яких видів діяльності використовуються
Практичні заняття	Собівартість промислової продукції	Калькуювання собівартості продукції	Excel	Обчислення повної собівартості